

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

VIGERSTED KIRKELADE

RINGSTED KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

04.01.2012
Mia Kroer Ræbild
2011-7.82.07/329-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Ringsted Kommune
Vigersted Bygade 33, 4100 Ringsted
Vigersted Kirkeplade (Tiendelade)
1964
Kirkeladen (middelalder og senere).

BYGNINGSBESKRIVELSE

Vigersted Kirkelade, også kaldet Vigersted Tiendelade, ligger øst for kirken og præstegården, og er sammenbygget med kirkegårdsportalen. I forlængelse heraf ligger kapellet og syd for kirkeladen ligger rejsestalden. Slippen imellem kirkeladen og rejsestalden er knoldebrolagt.

Vigersted Kirkelade er en énetages, hvidkalket bygning, der er grundmuret af munkesten over et kraftigt kampestensfundament. Sydsiden står dog i overkalket bindingsværk. Under det helvalmede stråtag ses en hvidkalket sugfjæl. I rygningen, der afsluttes af kragtræer, ses en hvidkalket skorstenspipe. Østfacaden opdeles af en rundbuet døråbning, hvori der sidder en revledør med glasfelter øverst. I sydgavlen sidder tillige en revledør med ældre beslagværk. De én- og torammede vinduer er indvendigt forsynet med optoglas, og er en blanding af ældre og nyere. Samtlige vinduer og døre er grønmalede.

Kirkeladen er indrettet til graverfaciliteter med en central forstue, der også rummer et nyere tekøkken, kontor og toilet/bad mod syd og forsamlingsstue mod nord. Indvendigt er der ældre og nyere bræddegulve, hvidkalkede vægge og synligt bjælkelag med bræddeloft. Over vinduesåbningerne ses hvidkalkede træoverligger. Mod syd er et aflangt og smalt rum med jordgulv og gipsplader på indervæggen. Herfra er der via en stige adgang til loftrummet med trykimprægnerede lægter og undertag af træbetonplader.

BYGNINGSHISTORIE

Fra midten af 1200-tallet kendes omtale af tiendeafgiften, hvor sognebørnene måtte aflevere en tiendedel af deres afgrøder til præst, kirkebygning og bisp. I den første periode blev tiendekornet opbevaret på kirkeloftet, men da man senere lavede hvælv i kirkerne, blev det nødvendigt at opføre små selvstændige kirkelader.

Kirkeladen med rejsestald og kapel.

Slippen imellem kirkeladen og rejsestalden, der tidligere var adgangsvej til præstegården.

Kirkeladen blev opført før reformationen i 1536. Kirkeladen blev oprindeligt opført med en høj fladbuet port, men denne blev senere nedlagt. I et stadfæstelsesbrev fra 1596 står, at kronen havde ejendomsretten til Vigersted Kirke og dens tiende. Det var den kongelige lensmand, som stod for den daglige administration og drift.

Kirkeladen var kun i brug i en kortere årrække - cirka 60-80 år. Kirkeladen havde formentlig oprindeligt høje gavlmure og heltag, men fik ved omdannelsen til bolig stråtag med helvalm. I 1687 blev kirkeladen beboet af præstens enke. I 1797 blev kirkeladen overtaget af Svenstrup gods, der fæstede den bort til forskellige husmænd, som foruden deres børnerige familier ofte havde plejebørn, fattiglemmer eller enker boende i huset.

Vigersted Kirkelade fungerede som helårsbeboelse indtil 1964, herefter blev bygningen benyttet som sommerbolig. I 1995 overtog Menighedsrådet kirkeladen fra Miljøministeriet og i 2002 blev bygningen indrettet til graverkontor. Ved samme lejlighed blev der lagt nyt stråtag på bygningen. Murankrene, der sikrer den sydlige del af bygningen, blev sat op omkring år 2005.

Kirkeladen set fra nord

KILDER

www.vigersted-kvaerkeby.dk/Historie

Informationsblade i Vigersted Kirkelade

Vestsjællandsgennemgangen, Planstyrelsen, 1991 ved Hanne Raabyemagle

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Vigersted Kirkelades miljømæssige værdi knytter sig til dens nære placering til Vigersted Kirke og kirkegården, hvor den danner ryg. Sammen med kapellet, kirkegårdsportalen, rejseladen og præstegården indgår den i et unikt landsbymiljø omkring kirken.

Kirkeladen med den sammenbyggede kirkegårdsportal.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Vigersted Kirkelade knytter sig til dens oprindelige funktion som tiendelade, der kan aflæses i de metertykke mure samt den nære placering til kirken. Bygningens funktionsændring til beboelse kan aflæses i den senere tilkomne skorsten og den mindre bindingsværkssvæg mod syd, hvor der var adgang til brændeskur og das. Den knoldebrolagte slippe mellem kirkeladen og rejseladen er den gamle adgangsvej til den tidligere præstegård, som fortæller om anlæggets ændring igennem tiden.

Kirkeladen set fra kirkegården, det er præstegården til højre.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Vigersted Kirkelade har arkitektonisk værdi, idet den fremtræder som en kraftfuld og sluttet bygningskrop med gedigne, metertykke mure. Hertil kommer bygningens ubrudte tagflader, enkle farvesætning og prunkløse fremtoning, der kun brydes af den smalle, rundbuede døråbning med den dybt siddende indgangsdør. Herved opstår en kontrast til vinduerne, der alle sidder i plan med facaden, og dørhullet fremstår derved som et hul i massen og understreger bygningens tyngde.

I bygningens indre knytter den arkitektoniske værdi sig til den ældre planløsning og den ældre materialeholdning med trægulve, rustikke kalkede vægge og synligt bjælkelag med bræddeløfter, hvorefter nogle har pyntelister. Hertil kommer de ældre bygningsdetaljer, herunder fyldings- og revledøre med ældre beslagværk samt den detaljerige støbejernslem i skorstenen.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I Vigersted Kirkelades ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til den sluttede bygningskrop med kraftige mure af munkesten og store kampesten, bindingsværksvæggen, den rundbuede døråbning, de ældre revledøre og vinduernes ustrukturerede placering. Hertil kommer de ubrudte tagflader og skorstenspipecap samt den traditionelle materialeholdning.

I Vigersted Kirkelades indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den ældre planløsning og de ældre bygningsdetaljer, herunder fyldings- og revledøre med ældre beslagværk samt støbejernslemmen i skorstenen. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at man ved stråtagets udskiftning bør ændre konstruktionen med undertag af træbeton og trykimprægnerede lægter til en konstruktion med en mere traditionel materialeanvendelse, der i højere grad stemmer overens med bygningens alder.

Det anbefales, at den oprindelige inddeling af stuen mod nord, med to mindre rum, genskabes idet dette vil styrke de bærende fredningsværdier.

Intern